

אישורי ביטוח בעקבות ע"א 7513/13 בבית המשפט העליון

- בימים אלו ניתן ע"י ביהמ"ש העליון פס"ד שראוי לתשומת לב (אזכורו בנדון).
1. המדובר בתאונה בה התחשמל למוות קבלן חשמל שהוזמן להחליף מזגן בחנות (מבוטחת "מנורה") כתוצאה ממגע של חוט חשמל "חי" בקונסטרוקציית מתכת עליה טיפס המנוח. מבוטחת "מנורה" לא התגוננה כלפי התובענה ואילו "מנורה" התגוננה עצמאית בטענות ביטוחיות ונזיקיות שעיקרן:
הביטוחית: בשנת הביטוח שבה אירעה התאונה לא היתה בפוליסה הרחבה לגבי קבלני משנה ואישור הביטוח שהוצא ע"י "מנורה" לשנה הקודמת ושכלל כיסוי עבור קבלני משנה אינו חל אוטומטית על הפוליסה המתחדשת (זו של שנת התאונה).
הנזיקית - היעדר אחריות של המבוטחת - מזמינת העבודה (היא שוכרת החנות) וניסיון להטילה על בעלת המבנה.
 2. הערכאה הדיונית חייבה בפסק דינה את מזמינת העבודה (מבוטחת "מנורה") שלא התגוננה כנגד התביעה והטיל את החיוב על המבוטחת מכח סעיף 68 לחוק חוזה הביטוח (יריבות ישירה), הגם שהמבוטחת טרם הציגה ראיותיה לעניין נושא האחריות הנזיקית. בנקודה זו ראוי לשים לב שלדעת שופטי העליון היו בתיק שהתנהל בבימ"ש קמא ראיות מספיקות כדי לבסס אחריות נזיקית למזמינת העבודה, הגם שביהמ"ש המחוזי לא נתן ביטוי מפורש לעובדה זו וחייב את המבוטחת רק על בסיס פסק הדין שניתן כנגד המבוטחת בהיעדר הגנה.
מכאן ניתן כנראה להסיק שבהיעדר תשתית ראייתית בפן הנזיקי התוצאה עשויה להיות שונה. מסקנתנו זו מביאה למפורט בסעיף 4 שלהלן המתייחס לטקטיקת ניהול המשפט.
 3. פסה"ד של ביהמ"ש העליון מחייב התייחסות עתידית בשניים:
אישורי ביטוח - על מחלקות החיתום לקחת בחשבון שינויים בהיקף הכיסוי הביטוחי הנערכים בעת חידוש הפוליסה ועומדים בסתירה לאישורי הביטוח המקוריים שהוצאו בתחילת הביטוח, לא יהיו תקפים.
הפועל היוצא שעל מחלקות החיתום להקפיד ולהודיע לגורמים שלטובתם הוצאו אישורי הביטוח, שהפוליסה המתחדשת עומדת להשתנות, שאם לא כן - יראו את התנאים שפורטו באישורי הביטוח כממשיכים להתקיים גם אם שונתה הפוליסה המתחדשת.
אנו סבורים שאת ההודעה הנדרשת על שינויים בביטוח יהא על המבטח לשלוח הן למבוטח והן למזמין אישור הביטוח ולא לגופים אחרים שזהותם לא ידועה מראש ושהם חוסים תחת המטריה הביטוחית מכח יחסים חוזיים עם המבוטח הראשי ושאינן להם קשר חוזי ישיר לאישורי הביטוח.
 4. **הגנה נזיקית** - מקום שהמבטח אינו מעניק ייצוג למבוטח בשל טענות ביטוחיות, יש להקפיד ולפרט בהגנת המבטח **גם** את הנימוקים להיעדר חבות נזיקית של המבוטח ולוודא הגשה של ראיות וחוות דעת "עצמאיות" של המבטח, כדי למנוע מצב שבו יוטל חיוב על המבטח רק מכח פס"ד כנגד המבוטח שלא התגונן. באופן כזה יקשה על ביהמ"ש להטיל אחריות "אוטומטית" על המבטח בטרם נשמעו ראיותיו לעניין החבות הנזיקית.